

Z. FIO, Peć

Samostalno izlagala u Zagrebu (1980, 1983, 1984), Kopru (1982), Dubrovniku (1984), Münchenu (1991); 1986. izlagala na bijenalu u Veneciji.

LIT.: Z. Maković, *Zvezdana Fio* (katalog), Koper 1982. — D. Matičević, *Prema novoj slici* (katalog), Split 1982. — G. Kala, *Mythos aus Jugoslawien, Die Furche* (Wien), 29. II. 1984. — Ž. Sa.

FIOLIĆ, Boris, arhitekt (Zagreb, 30. VII. 1959). Diplomirao na Arhitektonskome fakultetu u Zagrebu 1984. Među njegova važnija izvedena djela ubrajaju se stambene zgrade Zelengaj – Kraljevac u Zagrebu (1990, sa Z. Boševskim) te »INA info-centar« u Zagrebu (1992, sa Z. Boševskim i M. Tadej). Zajedno sa Z. Boševskim sudjeluje na natječajima »Ljubljana 2019« (1985) hotel »Intercontinental« u Ljubljani (1989). Izlagao u Bologni i Beču.

LIT.: F. Vukić, *L'Architettura di fine secolo a Zagabria* (katalog), Bologna, 1991. — Raumgedanken (katalog), Beč 1992. F. Vu.

FISCHER, Ignjat, arhitekt (Zagreb, 18. VI. 1870 — 19. I. 1948). Arhitekturu studirao u Beču i Pragu. Vodio je u Zagrebu veliki projektni atelje u okviru kojega je projektirao četrdesetak stambenih i poslovnih zgrada tvorničkih pogona. U svojim je ranim projektima izraziti predstavnik secesijske arhitekture i do 1914. ostvaruje nekoliko vrhunskih djela toga stila u Zagrebu: ugaona palača Rado na Strossmayerovu trgu 7 (1897), sanatorij u Klaićevoj ul. 18 (1908), zgrade dekanata i instituta za patologiju Medicinskoga fakulteta na Šalati (1911–12). U razdoblju između dva svj. r. projektira velik broj građevina u rasponu od neohistoricizma do umjerenoga modernizma u kojemu demonstrira veliku vještinu u svladavanju arhitektonskoga zadatka i sposobnost da se prilagodi zahtjevima doba. Najuspjelije su mu zgrada Šumarske industrije na Mažuranićevu trgu 5 (oko 1920), palača Gradske štedionice na Trgu bana Josipa Jelačića 10 (1922–25, proširenje 1931), poslovno-stambena kuća Arko na Dolcu 9 (1928), zgrade u Kurelčevoj ul. 3 (1928), Preradovićevoj ul. 5 (1925) i Jurišićevoj ul. 30 (1929) — sve u Zagrebu.

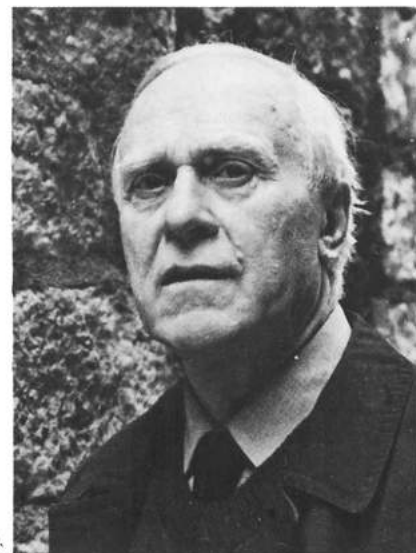
LIT.: V. Potočnjak, *Arhitektura u Hrvatskoj 1888–1938*, Građevinski vjesnik, 1939, 4–5. — S. Planić, *Pedestet godina arhitekture u Hrvatskoj*, Književnik, 1939, 2. — T. Stahuljak, *Arhitektura u XX. stoljeću u Hrvatskoj*, zbornik: Naša domovina, II, Zagreb 1943, str. 713–714. T. Pl.

FISCHER VON ERLACH, Johann Bernhard, austr. arhitekt (Graz, 20. VII. 1656 — Beč, 5. IV. 1723). Svojim brojnim građevinama u Beču i drugim srednjoeur. gradovima spojio je stilske elemente tal., sjevernonjem. i franc. baroka. Za nas je značajan kao povjesničar graditeljstva, jer je u svojoj studiji o staroj arhitekturi objelodanio 1721. prvu idejnu rekonstrukciju Dioklecijanove palače u Splitu, koju je izradio s mnogo mašte.

BIBL.: *Entwurf einer historischen Architektur*, Wien 1721. — D. Kečkemet, *Crtaji i grafike Dioklecijanove palače Fischera von Erlacha*, Peristil, 1987. T. Mar.

FISKOVIĆ, Cvito, povjesničar umjetnosti i konzervator (Orebić, 24. XII. 1908). Diplomirao na zagrebačkome Filozofskome fakultetu, gdje je i doktorirao 1938. tezom o korčulanskoj katedrali. God. 1936–42. kustos u Arheološkome muzeju u Splitu, 1945–77. ravnatelj Konzervatorskoga zavoda za Dalmaciju. God. 1950–70. vodi Historijski institut JAZU u Dubrovniku. Član JAZU od 1948. Pokrenuo je i uređivao časopise *Prilozi za povijest umjetnosti u Dalmaciji* (1946) i *Anali Historijskog instituta JAZU u Dubrovniku* (1952). Višegodišnji je urednik časopisa »Mogućnosti« i »Čakavska rič« u Splitu i znanstvenih izdanja Splitskoga književnoga kruga. Dugogodišnji rad na čuvanju i restauraciji spomenika spojio je s intenzivnim proučavanjem kulturne baštine Dalmacije razvivši interdisciplinarni pristup raznim stečevinama prošlosti istočnojadranske obale. U svojim je istraživanjima obuhvatio urbanističke i arhitektonske spomenike, djela kiparstva, slikarstva i umjetničkoga obrta od antike do najnovijega doba. Dao je velik doprinos poznavanju i monografskoj obradi najvećih hrv. umjetnika (Radovana, Jurja Dalmatina, Blaža Jurjeva, I. Duknovića), ali i stranaca koji su djelovali u Dalmaciji tijekom stoljeća. Obradio je važne pojedinačne arhit. spomenike (korčulansku, kotorsku i hvarsku katedralu, dubrovačke ljetnikovce), započeo iskapanja u Dioklecijanovoj palači te vodio rekonstrukciju srednjovj. crkava, napisao je pregledne kulturnih spomenika u Kotoru, Stonu, Makarskoj, Segetu, na Lastovu i Visu, bavio se kulturnim vezama Dalmacije i drugih krajeva. Osobito su važna njegova arhivska istraživanja kojima je u hrvatsku povijest umjetnosti unio bezbroj majstora domaćega podrijetla a mnogim umjetničkim djelima pronašao autora. U sinteznim pregledima pojedinih razdoblja i sredina ocrtao je obrise likovnoga života i stvaralaštva s naglaskom na regionalnim vrednotama u kontekstu općega razvoja na Sredozemlju i Europi. Poznavanje kulturne prošlosti Dalmacije proširio je i radovima iz povijesti književnosti, kazališta, glazbe, pomorstva i zdravstva, a ogledao se i kao prozni pisac te likovni kritičar suvremena izraza.

BIBL.: *Najstariji grbovi grada Splita*, VjHAD, 1936, 17; *Doprinos upoznavanju kliške tvrđave*, Sarajevo 1939; *Korčulanska katedrala*, Zagreb 1939; *Drvena skulptura gotičkog stila u Splitu*, VjHAD, 1940, 51; *Opis trogirске katedrale iz XVIII. stoljeća*, Split 1940; *Tri ljetnikovca hrvatskih pjesnika*, Zagreb 1940; *Trifun Bokanić*, Split 1940; *Gotička drvena plastika u Trogiru*, Rad JAZU, 1942, 275; *Naši graditelji i kipari XV. i XVI. stoljeća u Dubrovniku*, Zagreb 1947; *Albanski umjetnik Andrija Aleš u Splitu i Rabu*, Split 1948; *Dubrovački zlatari od XIII. do XVII. stoljeća*, SHP, 1949, 1; *Istraživanja u srednjovjekovnoj crkvi sv. Nikole u Splitu*, HZ, 1949, 1–4; *Prilog proučavanju i zaštiti Dioklecijanove palače u Splitu*, Rad JAZU, 1950, 279; *Umjetnički obrt XV–XVI. stoljeća u Splitu*, Marulićev zbornik, Zagreb 1950; *Dubrovački sitnoslikari*, *Prilozi — Dalmacija*, 1950; *Lazanićevi kipovi u Dubrovniku*, *ibid.*; *Utjecaj Dioklecijanova mauzoleja na kasnije graditeljstvo*, VjHAD, 1952, 53; *Romaničke kuće u Splitu i Trogiru*, SHP, 1952, 2; *Bilješke o paškim spomenicima*, *Ljetopis JAZU*, 1953, 57; *O umjetničkim spomenicima grada Kotora*, *Spomenik Srpske akademije nauka*, 1953, 103; *Izgled splitskog Narodnog trga u prošlosti*, Peristil, 1954, 1; *Prvi poznati dubrovački graditelji*, Dubrovnik 1955; *Ignacije Macanović i njegov krug*, *Prilozi — Dalmacija*, 1955; *Zadarska renesansna crkva sv. Marije*, *ibid.*, 1956; *Maravićeve arkadne niše u Dubrovniku*, *ibid.*; *Bogorodica s djetetom Nikole Firentinca u Orebićima*, Peristil, 1957, 2; *Novi nalazi u splitskoj katedrali*, Bulletin JAZU, 1958, 2; *Aleš, Firentinac i Duknović u Trogiru*, *ibid.*, 1959, 1; *Zadarski sredovječni majstori*, Split 1959; *Tri šibenska reljefa Nikole Firentinca*, Peristil, 1960, 3; *Pri završetku razgovora o dubrovačkoj Divini*,

CVITO FISKOVIĆ